

Igor Matovič

Premiér Slovenskej republiky

Námestie slobody 1

813 70 Bratislava

Slovenská republika

Vážený pán premiér,

touto výzvou by sme sa chceli na Vás obrátiť pred zasadnutím Európskej rady 15.-16. októbra, ktoré bude rozhodujúce pre nastavenie európskych klimatických ambícií a zelenú obnovu našich ekonomík.

Najmä v dôsledku spoločnej histórie posledných desaťročí čelia krajiny strednej a východnej Európy podobným výzvam hospodárskeho a environmentálneho rozvoja. Patrí sem dedičstvo post-socialistického kolapsu ťažkého priemyslu, ako aj potreba významných investícií, ktoré umožnia štrukturálne transformácie, potrebné na implementáciu ambiciózných klimatických opatrení v súlade s Parížskou dohodou. Napriek odlišným reakciám na krízu Covid 19 a návrh Európskej zelenej dohody, zostáva hlavný záujem našich spoločností veľmi podobný. Počas posledných šiestich mesiacov stá tisíce ľudí zo širokého spektra spoločnosti, od odborníkov, umelcov, aktérov občianskej spoločnosti až po jednotlivcov žiadali hospodársku a sociálnu obnovu, ktorá by odzrkadľovala spoločné európske hodnoty zahŕňajúce silné povedomie o klimatickej zmene. Touto výzvou by sme chceli posilniť tieto požiadavky a zdôrazniť potrebu zabezpečiť, že všetky výdavky v rámci rozpočtu EÚ, najmä v rámci Politiky súdržnosti EÚ a Fondu pre spravodlivú transformáciu, budú podporovať odolnosť voči klimatickej zmene a prechod na uhlíkovú neutralitu v záujme stredoeurópskych spoločností a ekonomík.

Náš región je už v súčasnej dobe jedným z najviac postihnutých následkami klimatickej zmeny v Európe. To, či sa nám podarí vyhnúť ešte horším následkom, bude závisieť od opatrení na ochranu klímy, ktoré budú prijaté v nadchádzajúcom desaťročí. Vzhľadom na ďalšie ekologické výzvy, akou je napríklad katastrofálna strata biodiverzity, je

potrebné vytvoriť komplexné stratégie starostlivosti o ľudí a životné prostredie naliehavejšia ako kedykoľvek predtým. Iba ak budeme konať v otázke klimatickej krízy dnes, budeme mať šancu sa vyhnúť následkom extrémnych prejavov počasia, akými sú napríklad výrazný pokles výnosnosti plodín, nedostatok vodných zdrojov, vyššia frekvencia a intenzita horúčav, o ktorých sa predpokladá, že spôsobia stratu dobrých životných podmienok EÚ vo výške 175 miliárd EUR ročne. Súčasné neudržateľné politiky spôsobili, že sme alarmujúco zišli z cesty k cieľu Parížskej dohody obmedziť nárast teploty na 1,5 stupne Celzia a smerujeme do sveta, ktorý bude do konca tohto storočia o 3 až 4 stupne Celzia teplejší voči predindustriálnym úrovňam. Preto je pre kľúčové, aby EÚ v plnej miere splnila záväzky Parížskej dohody.

Riešenie súčasnej hospodárskej krízy nemôže prehliť iné existenčné krízy, ktorým čelíme. Potrebujeme systémové a efektívne reformy a politiky, ktoré budú poskytovať riešenia na viaceré prepojené krízy zdravotníctva, hospodárstva, životného prostredia a klímy. Aj v našich krajinách – v Bulharsku, Českej republike, Maďarsku, Poľsku, Rumunsku a Slovensku - rastie podpora ambiciózných opatrení v oblasti klímy a udržateľnejšieho hospodárskeho modelu.

Je načas, aby sa región strednej Európy v týchto otázkach pohol dopredu a viac nezaostával za zbytkom EÚ.

Teraz, tesne pred zasadnutím Európskej rady 15. - 16. októbra, ktoré sa bude zaoberať zvyšovaním klimatického cieľa EÚ do roku 2030, a v čase, keď členské štáty pripravujú svoje národné plány obnovy a odolnosti a plány výdavkov fondov EÚ, nastáva kľúčový okamih pre ambiciózne klimatické opatrenia na európskej aj národnej úrovni.

Preto vás ako zástupcovia stredoeurópskej občianskej spoločnosti, podnikov, miest, miestnych a regionálnych iniciatív a akademickej obce vyzývame, aby ste sa zapojili do spravodlivej zelenej obnovy, ktorá by mala:

- Zabezpečiť, aby opatrenia EÚ v oblasti klímy boli v súlade s cieľom Parížskej dohody zamedziť zvýšenie oteplenia nad 1,5 °C tým, že sa **podporí zvýšenie cieľa znižovania emisií EÚ do 2030 aspoň na 65 %** v porovnaní s úrovňami v roku 1990;
- Urobiť Európsku zelenú dohodu, rozpočet EÚ a stratégie členských štátov v oblasti obnovy a klímy ambicióznymi a súdržnejšími tým, že sa zabezpečí, aby peniaze a investície daňových poplatníkov EÚ boli hnacou silou čo najviac klimatických opatrení;

- Posilniť sociálnu spravodlivosť a zároveň bojovať proti klimatickým a iným ekologickým krízam, ktorým čelíme;
- Byť založená na zmene myslenia súčasného ekonomického modelu tak, aby bol v súlade s ochranou klímy a sociálnej spravodlivosti, namiesto zbrklých opráv;
- Vytvárať kvalitné, stabilné a zdravé pracovné miesta a presadzovať inovácie, ktoré budú slúžiť nám a budúcim generáciám, a ktoré budú tvoriť základné piliere udržateľnejšej budúcnosti;
- Zahŕňať verejnú podporu pre politiky a projekty, ktoré kombinujú opatrenia v oblasti klímy s kvalitou ovzdušia, vody a pôdy, a verejnými službami, akými sú zdravotná starostlivosť a vzdelávanie;
- Rozvíjať opatrenia v oblasti energetickej účinnosti a podporovať obnoviteľné zdroje energie, udržateľnú dopravu a mobilitu a ako aj poľnohospodárstvo a potraviny;
- Zaradiť európske hodnoty, demokraciu a solidaritu do svojho jadra;
- Zlepšiť účasť a transparentnosť pri navrhovaní zastrešujúcich politík a konkrétnych riešení.

Komplexné stratégie zelenej obnovy a konkrétne riešenia už existujú. Vypracovali a podporili ich príslušné zainteresované strany a občianska spoločnosť. Balíky ozdravenia a finančné stimulačné opatrenia, ktoré pripravuje Európska únia a členské štáty, poskytujú jedinečnú príležitosť zamerať sa na sociálne a hospodárske prepojenie ambiciózných klimatických opatrení, a to aj pre stredoeurópsky región.

S úctou,

Liliana Rástocká

Slovenská klimatická iniciatíva

Katarína Juríková

Greenpeace Slovensko

V mene viac ako 180 organizácií z Bulharska, Českej republiky, Maďarska, Poľska, Rumunska a Slovenska (pozri: príloha 2).

Výzva sa zasiela na vedomie:

- Eduard Heger, podpredseda vlády a minister financií
- Veronika Remišová, podpredsedníčka vlády a ministerka pre investície, regionálny rozvoj a inovácie
- Richard Sulík, podpredseda vlády a minister hospodárstva
- Ján Budaj, minister životného prostredia
- Tomáš Valášek, predseda Výboru pre európske záležitosti, Národná rada SR
- Frans Timmermans, prvý výkonný podpredseda Európskej komisie
- Ursula von der Leyen, predsedníčka Európskej komisie
- David Maria Sassoli, predseda Európskeho parlamentu
- Charles Michel, predseda Európskej rady
- Angela Merkelová, v mene nemeckého predsedníctva Rady EÚ

Rovnaký list sa zasiela aj bulharskému premiérovi Bojkovi Borisovovi, českému premiérovi Andrejovi Babišovi, rumunskému premiérovi Ludovicovi Orbanovi, poľskému premiérovi Mateuszovi Morawieckemu a maďarskému premiérovi Viktorovi Orbánovi.

Príloha 1

Vybrané iniciatívy zelenej obnovy:

A. Európa

- "Recovering Better" briefing, E3G: <https://www.e3g.org/publications/briefing-summary-recovering-better-a-green-equitable-and-resilient-recovery/>
- "New Deal for Nature and People", WWF: <https://explore.panda.org/newdeal>
- Joint statement of the Members of the European Council: <https://www.consilium.europa.eu/media/43076/26-vc-euco-statement-en.pdf>
- Green 10 Letter: <https://green10.org/wp-content/uploads/2020/05/G10-letter-to-VDL-MFF-2021-27-and-EU-recovery-fund-May20.pdf>, <http://www.foeeurope.org/Green10-million-people-green-healthy-just-recovery>

A. Bulharsko

- Otvorený list "Koalícia pre zelený reštart", pod vedením Greenpeace Bulharsko, WWF Bulharsko, [MOVE.BG](https://move.bg) a Inštitút obehovej ekonomiky: <https://move.bg/green-restart-article-eng>

B. Česká republika

- Vyhlásenie českej klimatickej koalície: <https://klimatickakoalice.cz/pro-media/aktuality/stanovisko-klimaticke-koalice-a-zeleneho-kruhu-k-vyexpandemiu-koronavirusu>

C. Maďarsko

- Petícia "Život potvrdzujúca spoločnosť a hospodárstvo", Priatelia Zeme Maďarsko: <https://mtvsz.hu/a-life-affirming-society-and-economy-petition>

D. Poľsko

- "Čas na reštart": <https://www.czasnarestart.pl/#time-for-restart>
- Poľské vyhlásenie na klimatické opatrenia v uhoľnom priemysle: <http://www.koaliciaklimatyczna.org/stanowisko-koalicji-klimatyczne-on-the-answer-on-nakladajace-sie-cries-climate-health-and-economic>
<http://www.koaliciaklimatyczna.org/stanowisko-koalicji-klimatyczne>

E. Slovensko

- Kampaň Zelený reštart na Slovensku, september 2020: <https://zelenyrestart.sk/>
- Petícia "Klíma ťa potrebuje": <https://www.klimatapotrebuje.sk/>

Príloha 2

Zoznam podporovateľov Výzvy premiérom Bulharska, Česka, Maďarska, Poľska, Rumunska a Slovenska pre zasadnutím EUCO 15.-16. októbra 2020

Slovakia / Slovensko:

1. Academia Istropolitana Nova / Academia Istropolitana Nova
2. ASPECT / ASPEKT
3. Blue Lemons s.r.o
4. Bratislava fotogenic / Bratislava fotogenická
5. Buildings for Future / Budovy pre budúcnosť
6. Carpathian Foundation / Karpatská nadácia
7. Center for Philanthropy / Centrum pre filantropiu n.o.
8. Center of Environmental Activities / Centrum environmentálnych aktivít
9. Civic initiative for preservation of environment / Občianska iniciatíva za zachovanie ŽP
10. CLIMATE COMMUNICATIONS SLOVAKIA / CLIMATE COMMUNICATIONS SLOVAKIA
11. Climate needs you / Klíma ťa potrebuje
12. Concerned Mothers / Znepokojené matky
13. Consumer protection organisation (S.O.S.) Poprad / Spoločnosť ochrany spotrebiteľov (S.O.S) Poprad
14. Ekopolis Foundation / Nadácia Ekopolis
15. EveryIndividualMatters
16. Freedom of Choice / Možnosť voľby
17. Fridays for Future Slovakia / Fridays for Future Slovensko
18. Friends of the Earth Slovakia – CEPA / Priatelia Zeme - CEPA
19. Good years 50plus / Dobré roky 50plus
20. Green Foundation / Green Foundation, nadácia
21. Greenpeace CEE Slovakia / Greenpeace Slovensko
22. Human Rights League Slovakia / Liga za ľudské práva
23. Institute for Public Affairs / Inštitút pre verejné otázky
24. Institute for the Circular Economy / Inštitút cirkulárnej ekonomiky, o.z.
25. Kapital / Kapitál
26. Natura Rusovce
27. No Time to Lose / Nestrácajme čas
28. Open Society Foundation / Nadácia otvorenej spoločnosti
29. Otherness Initiative / Iniciatíva Inakosť
30. OZ Liptov activists LIPA / OZ Liptovskí aktivisti LIPA
31. Passive House Institute Slovakia / Inštitút pre pasívne domy
32. People in Need Slovakia / Človek v ohrození, n.o.
33. Phoenix / Občianske združenie Phoenix - Phoenix Polgári Társulás
34. Rainbow PRIDE Bratislava / Dúhový PRIDE Bratislava
35. Slatinka Association / Združenie Slatinka
36. Slovak Association of Photovoltaic Industry / Slovenská asociácia fotovoltického priemyslu a OZE (SAPI)
37. Slovak Climate Initiative / Slovenská klimatická iniciatíva
38. So us – WOMEN / Žemy
39. Society for Sustainable Life / Spoločnosť pre trvalo udržateľný život (STUŽ)
40. SOSNA association / SOSNA, o.z.
41. Students without a name / Študenti bez mena
42. Sustainability Platform / Platforma udržateľnosti
43. SUSTO - Sustainability Tools
44. Youth for Climate / Mladí za klímu

45. ZO6 SNLP Bratislava / ZO6 SZOPK Bratislava

Bulgaria / Bulharsko:

46. Environmental Association Za Zemiata / Friends of the Earth Bulgaria / Екологично сдружение "За Земята"
47. Greenpeace CEE – Bulgaria / "Грийнпийс" България
48. BlueLink Foundation / Фондация "БлуЛинк"
49. CREATA ASSOCIATION / Сдружение КРЕАКТА
50. Bobov dol Municipality / Община Бобов дол
51. Klub 8 Ltd/ Magazine 8 / Клуб 8 ООД/ издател на Списание 8
52. Shtastlivetsa Sofia Civic Association / Софийско гражданско сдружение "Щастливеца"
53. Regional Economic Development Agency of Stara Zagora / Агенция за регионално икономическо развитие - Стара Загора
54. Gorichka / Горичка
55. Bulgarian Photovoltaic Association / Българска фотоволтаична асоциация
56. Ecological Manifesto – ManEco / Екологичен манифест - МанЕко
57. Bulgarian Environmental Partnership Foundation / Фондация "ЕкоОбщност"

Czech Republic/ Česko:

58. Nádech z.s.
59. Chebsko for Climate / Chebsko za klima, z.s.
60. Doctors for future, Czech republic / Doctors for future, Česká republika
61. Parents for future, Czech republic
62. ZO ČSOP JARO Jaroměř
63. Centre for Transport and Energy / Centrum pro dopravu a energetiku, z.s.
64. Czech for Climate / Česko za klima, z.s.
65. PILGRIM - University of Nature / PILGRIM - Potulná univerzita přírody
66. Network of ecological counseling STEP / Síť ekologických poraden STEP
67. Eurosolar.cz, the national section of the European Association / Eurosolar.cz, národní sekce evropské asociace
68. Extinction Rebellion Czech Republic / Extinction Rebellion Czech Republic - Rebelie proti vyhynutí, z.s.
69. NESEHNUTÍ – Independent Social Ecological Movement
70. Na myslí, z.ú.
71. Climate Coalition Olomouc / Klimatická koalice Olomouc
72. Faculty of Environment, Jan Evangelista Purkyně University / Fakulta životního prostředí, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně
73. Calla - Association for Preservation of the Environment / Calla - Sdružení pro záchranu prostředí
74. Parents for Climate Liberec / Rodiče za klima Liberec, z. s.
75. Slušná firma, z.s.
76. Juniperia, z.s.
77. JRK Czech republic / JRK Česká republika s.r.o.
78. CZ Biom z.s.
79. Limity jsme my
80. EkoWATT CZ s. r. o.
81. EkoWATT z. s. / EkoWATT z. s., Středisko pro obnovitelné zdroje a úspory energie
82. Czech Environmental Partnership Foundation / Nadace Partnerství
83. Institute for Circular Economy / Institut Cirkulární Ekonomiky
84. Fair Venture s.r.o.
85. Institute of Anxiety / Institut úzkosti
86. ARE | are-events.org z. s.

87. Czechia Against Poverty and Inequality / Česko proti chudobě a nerovnostem
88. Hnutí DUHA - Friends of the Earth Czech Republic / Hnutí DUHA - Přátelé země
89. Chemické divadlo, z.s.
90. Ecological Institute Veronica / Ekologický institut Veronica (ZO ČSOP Veronica)
91. Tři Ocásci sou družstvo. Sociální družstvo!
92. Greenpeace Czech Republic / Greenpeace Česká republika
93. ArtMap
94. MAK! / MAK! (mobilní architektonická kancelář)
95. UM UM Community Festival of Contemporary Theatre and Arts / UM UM o.z.
96. Arnika
97. Líšeň Sobě z. s.
98. Centre for Experimental Theatre / Centrum experimentálního divadla, p. o. (Divadlo Husa na provázku, HaDivadlo, Terén)
99. SCHOOL OF IMPROVISATION / ŠKOLA IMPROVIZACE - IMPROVIZUJ S.R.O.
100. Universities for climate / Univerzity za klima
101. Flash Art
102. NaZemi
103. Lipka - školské zařízení pro environmentální vzdělávání Brno / Lipka
104. Malvazinky Patriots / Přátelé Malvazinek, z.s.
105. The Bearable Living in the Center of Prague association / Snesitelné bydlení v centru Prahy, z.s.
106. C2c - circle of curators and critics / C2c - kruh kurátorů a kritiků, z.s.
107. Fridays For Future Czech Republic / Fridays For Future Česká republika
108. Society and Economy Trust / Trast pro ekonomiku a společnost
109. Etc. galerie / Etc. gallery
110. Ateliér Intermédií FaVU VUT / Intermedia Studio FaVU VUT
111. Punctum, z.s.
112. Geisslers Hofcomoedianten, z. s.
113. ZO ČSOP Morava
114. ZO ČSOP Arion
115. Faculty of Arts and Architecture, Technical University of Liberec / Fakulta umění a architektury, Technická univerzita v Liberci
116. Art for climate / Umění pro klima
117. Entrance Gallery / Galerie Entrance
118. Studio New Media2, AVU / Ateliér Nová Média 2, AVU
119. Artyčok.TV
120. 35M2 gallery /Galerie 352M
121. Flora Theatre Festival, z.s.
122. Platform for Social Housing / Platforma pro sociální bydlení
123. Czech Union for Nature Conservation - Environmental Service Organization / ČSOP Ekologická servisní organizace
124. Palm Oil Watch International / Koalice proti palmovému oleji
125. Jindřich Chalupecký Society / Společnost Jindřicha Chalupeckého
126. Centre for Contemporary Art FUTURA / Centrum současného umění FUTURA
127. Czech Climate Coalition / Klimatická koalice

Europe / Európa:

128. Climate Reality Europe

Hungary / Maďarsko:

129. NSC-FoE Hungary / Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ)

130. Green Connection Association / Zöld Kapcsolat Egyesület
131. Energiaklub Climate Policy Institut / Energiaklub Egyesület
132. Hungarian Energy Efficiency Institute (MEHI) / Magyar Energiahatékonysági Intézet (MEHI)
133. Clean Air Action Group / Levegő Munkacsoport
134. Hungarian PV and Solar Collector Association / Magyar Napelem Napkollektor Szövetség
135. WWF Hungary / WWF Magyarország
136. Hungarian Climate Alliance / Éghajlatvédelmi Szövetség
137. Environmental Planning and Education Network / Környezeti Tervezési és Nevelési Hálózat
138. Energy Efficient Wekerle Civic Society / Energiahatékony Wekerle Civil Társaság
139. Protect the Future Association / Védegyelet Egyesület
140. KÖVET Association for Sustainable Economies / KÖVET Egyesület a Fenntartható Gazdaságért
141. GreenDependent Institute / GreenDependent Intézet
142. Women for Balaton Association / Nők a Balatonért Egyesület
143. Peter Beretzk Nature Protection Club / Beretzk Péter Természetvédelmi Klub
144. Green Circle of Pecs / Pécsi Zöld Kör
145. Green Action Association / Zöld Akció Egyesület
146. Green Circle / Zöld Kör
147. TU Budapest Green Circle / BME Zöld Kör
148. Environmental Management and Law Association / Környezeti Management és Jog Egyesület
149. Extinction Rebellion Hungary / Extinction Rebellion Magyarország
150. Reflex Environmental Association / Reflex Környezetvédő Egyesület
151. Consultants for Sustainable Development / Tanácsadók a Fenntartható Fejlődésért
152. Tree of Life Environmental Protection Association / Életfa Környezetvédő Szövetség
153. Magosfa Foundation for Environmental Education and Ecotourism / Magosfa Környezeti Nevelési és Ökoturisztikai Alapítvány
154. CSEMETE Association Of Nature And Environmental Protection / CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület
155. Greenpeace Hungary / Greenpeace Magyarország Egyesület
156. Serpentes Foundation / Serpentes Alapítvány
157. Hydra Nature Protection and Youth Association / Hidra Természetvédelmi és Ifjúsági Egyesület
158. CEEweb for Biodiversity / CEEweb a Biológiai Sokféleségért

Poland / Poľsko:

159. Institute for Sustainable Development Foundation / Instytut na rzecz Ekorozwoju
160. WWF Poland / Fundacja WWF Polska
161. The Ecological Association EKO-UNIA / Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA
162. Cycling Lublin' Association / Stowarzyszenie "Rowerowy Lublin"
163. Towarzystwo na Rzecz Ochrony Przyrody
164. Institute for Urban Actions / Fundacja Instytut Działań Miejskich
165. The Centre for Environmental Activities "Zrodla" / Ośrodek Działań Ekologicznych "Źródła"
166. Earth and Us Centre of Ecological Education / Ziemia i My Centrum Edukacji Ekologicznej
167. Polish Green Network / Polska Zielona Sieć
168. Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot
169. Urban Movements Congress / Kongres Ruchów Miejskich

170. Foundation of the Centre for Research and Protection of the Human Environment
"HABITAT" / Fundacja Centrum Badań i Ochrony Środowiska Człowieka "HABITAT"
Poland
171. Polish Green Building Council / Polskie Stowarzyszenie Budownictwa Ekologicznego
172. Fundacja "Rozwój TAK - Odkrywki NIE"
173. Polish Ecological Club Mazovian Branch / Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki
174. Norden Centrum Scientific Foundation / Fundacja Naukowa Norden Centrum
175. alter eko foundation / Fundacja alter eko
176. Society for Nature and Man / Towarzystwo dla Natury i Człowieka
177. Compassion in World Farming Poland / Fundacja Compassion in World Farming
Polska
178. Global Action Plan Poland / Fundacja GAP Polska
179. Society for the Earth / Towarzystwo na rzecz Ziemi
180. Institute of Public Affairs / Instytut Spraw Publicznych
181. Greenpeace CEE Poland / Fundacja Greenpeace Polska
182. Young for Climate Poland / Stowarzyszenie Młodzi dla Klimatu
183. Common Thing Foundation / Fundacja Rzecz Społeczna

Romania/ Rumunsko:

184. 2Celsius / Asociația 2Celsius
185. Greenpeace CEE Romania
186. Kogayon Association / Asociatia Kogayon
187. WWF Romania
188. Bankwatch Romania / Asociația Bankwatch România
189. National Alliance of Student Organizations in Romania / Alianța Națională a
Organizațiilor Studențești din România
190. Romanian Youth Council / Consiliul Tineretului din România